

Miniszámítógépre alapozott információs rendszer Lengyelországban

Az információs központokban az információfeldolgozási feladatok három nagy csoportba sorolhatók:

1. Adatgyűjtés: a rendszer input-információinak gyűjtése és adatrögzítése gépi feldolgozásra alkalmas formában.
2. Az információk átalakítása a felhasználók igényei szerint, ezen belül:
  - szelektív információterjesztés (SDI),
  - egyéni felhasználói kérdések megválaszolása,
  - statisztikai összeállítások.
3. Az információk terjesztése, eljuttatása a felhasználókhoz.

Ezeket a funkciókat igyekeznek megvalósítani a varsói Tudományos, Műszaki és Gazdasági Információs Intézetben kifejlesztett, *lengyel gyártmányú MERA-400-as miniszámítógépre alapozott* információs rendszerben. A SIM-400M-nek elnevezett rendszer első változatát 1979-ben helyezték üzembe.

A SIM-400M rendszer könyvtári dokumentumokból álló, szekvenciálisan szervezett adatbázissal végezhet el különféle műveleteket. A rendszerhez nyolc fő program tartozik, ezek és funkcióik a következők:

Az EDIT program két feladatot lát el: az adatbázis feltöltését és az adatbázis módosítását (dokumentumok kivétele, korrekciója vagy újak bevitel).

A SORT és a MERGE program az adatfájlok rendezési feladatait és egyesítését végzi el.

Az információkeresést segíti a RETRIEVE program. A rendszernek feltett keresőkérdést az ÉS, VAGY, NEM logikai műveletekkel összekapcsolt keresőszavak vagy ETO számok révén lehet kifejezni, majd a RETRIEVE program hasonlítja össze az adatbázisban levő dokumentumok szavaival.

A COMPUTE program az adatbázis numerikus adataival aritmetikai műveleteket végez. A SIM-400M rendszert éppen ez különbözteti meg a legtöbb információkereső rendszertől, amelyek többsége csak szöveges információkat kezel. A program lehetővé teszi pl. a pénzügyi számításokat vagy a személyzeti adatnyilvántartást is.

A PRINT program a kiválasztott dokumentumok nyomtatását végzi, meghatározott sorrend és formátum szerint.

A DICTIONARY és az INDEX program a dokumentumok szavaiból szótárt készít, megállapítja a szavak előfordulási gyakoriságát, rendezi a szavakat, és olyan mutatóval látja el őket, hogy mely dokumentumokban fordulnak elő.

A rendszer működése a hármas feladatkör szerint – röviden – a következő:

Az 1. feladat az adatgyűjtés. Az EDIT program segítségével megalkotják az adatbázist (meghatározva a

dokumentumok szerkezetét, az adatmezők kijelölését stb.). Később az adatbázist bármikor módosíthatják, akár hibás rögzítés miatt, akár bővítés céljából. Az adatbázis „aktualizálásához” (naprakészé tételéhez) az EDIT-en kívül a SORT és a MERGE programot is felhasználják.

A 2. feldolgozási feladat az információkeresés. Erre a RETRIEVE program való. A szelektív információterjesztéshez csak az adatbázis újonnan bevitt dokumentumából végzik a keresést, míg az egyéni retrospektív keresőkérdésekre a teljesből. A visszakeresés eredményét kétféleképpen lehet előállítani: a kikeresett dokumentumok azonosító számait tartalmazó jegyzék formájában, vagy a visszakeresett dokumentumokról készült fájl formájában.

Az információs publikációk területén hasznosítható az INDEX program, amellyel alfabetikus indexek vagy jegyzékek készíthetők.

A SIM-400M kisszámítógépes információs rendszer első felhasználója a varsói Központi Műszaki Szervezet, amely két adatbázist üzemeltet a rendszerrel. Az egyik a szervezet által publikált mintegy 50 folyóiratban megjelent cikkeket tartalmazza, meghozza úgy, hogy az adatbázisba a folyóiratcikkek nyomdai kéziratának leadásával egyidejűleg kerülnek be azok leírásai. A másik adatbázis a szervezet 10 ezernél több dolgozójának adatait tartalmazza. Az e célra használt MERA-400 típusú miniszámítógép központi tárkapacitása 32 K szó, és csak egy lemezegység tartozik hozzá, 24 K byte kapacitással.

Egy ennél nagyobb teljesítményű MERA-400-as kisszámítógépet fognak üzembe helyezni a Tudományos, Műszaki és Gazdasági Információs Intézetben. A kialakítandó rendszer párbeszédű üzemmódú visszakeresést tesz majd lehetővé sokcsatornás online hozzáféréssel és invertált fájl alkalmazásával.

/NOWICKI, Z. M.: Computerised information services: Mini-computers application = International Forum on Information and Documentation, 6. köt. 2. sz. 1981. p. 25-27./

(Roboz Péter)

Online bibliográfiai szolgáltatások Kanadában.

Egy kérdőíves felmérés eredményei

1979 márciusa és áprilisa között a *Kanadai Tudományos-Műszaki Információs Intézet* (Canada Institute for Scientific and Technical Information, CISTI) anyagi támogatásával a Laval Egyetem Könyvtárának vezetője, *G. H. Deschatelets* kérdőíves felmérést szervezett, amelynek kettős célja volt: